

Satsa på utbildning av tågtekniker

Järnvägen växer kraftigt och behovet av teknikerkompetens kommer därför att vara stort i framtiden. Många olika kunskaper behövs, järnvägsbranschen vill här betona vikten av utbildning inom fordonsteknik.

Stort framtidsbehov

Tekniker och systemingenjörer som kan arbeta med planering och praktiskt utförande av fordonsunderhåll, ombyggnad och tillverkning av fordonssystem är idag efterfrågade. Behovet kommer att vara ännu större i framtiden, helt enkelt eftersom samhället satsar mer och mer på järnvägen. Trafiken med persontåg ökade 56 procent mellan åren 2000 och 2016. Gällande Nationell plan för transportsystemet omfattar 623 miljarder SEK och satsningen på utbyggnad av järnvägen är tydlig. Nu liggande infrastrukturproposition ökar vidare anslaget till drift- och underhåll av järnvägen med 47 procent och anslagen till utbyggnad ökar också markant. Då investeras det i fler tåg och installationer som behöver löpande underhåll och uppgraderingar. Vi har dessutom en exportindustri med över tvåhundra teknikföretag som tillverkar en mängd olika komponenter och system till järnvägen.

Till allt detta behövs det fordonstekniker och här har antalet utbildade inte hängt med nuvarande och framtida behov. Vi vill därför betona vikten av att utbildning inom spårfordonsteknik på gymnasie- eller YH-nivå stärks och utvecklas.

Många satsningar

För att ge en mer konkret bild av behovet kan nämnas att nu pågår bland annat fleråriga projekt med uppgradering av över 250 X2000-lok och vagnenheter, cirka 210 vagnenheter för Öresundstågen och cirka 800 tunnelbanevagnar. Dessa projekt är lokaliserade till Västerås. Andra projekt som förutspås påbörjas under det närmaste decenniet är uppgradering av 300 vagnar av regionaltåget Regina, över 100 vagnar av regionaltåget X40 och nästan 1000 vagnar av pendeltåget X60. Varje projekt handlar om 10-tals eller 100-tals arbetstillfällen, varav många är fordonstekniker.

Detta är bara ombyggnadsprojekten. Det löpande underhållet i Sverige av persontåg, godståg, spårvagnar och tunnelbanevagnar kommer också att öka allt eftersom fler fordon tas i bruk. Ett annat skäl till ökningen är att det löpande underhållet av Öresundstågen flyttar från Danmark till Sverige. En förändring som bara den ger 100 nya arbetstillfällen.

Ett mycket stort projekt som omsätter 30 miljarder SEK, är det planerade införandet av det nya digitala signalsystemet ERTMS på järnvägen i Sverige. Eftersom utrustning behöver monteras in på över 1000 fordon, behövs fordonstekniker som kan utföra arbetet. Likaså ska tusentals komponenter tas bort och många andra nyinstalleras längs den svenska järnvägen. ERTMS införs i många länder runt om i världen. Arbetsmarknaden för denna typ av projekt är internationell, vilket är positivt för de som utbildar sig till tekniker eller ingenjörer inom järnvägssektorn.

Vad efterfrågar företagen?

Företagen ser ett ökat behov av fordonstekniker, både på grund av ökad efterfrågan och med hänsyn till pensionsavgångar. En satsning på utbildning är därför viktig. De efterfrågar personal utbildade i spårfordonsteknik som kan mekanik, el och digitala system. Utbildning i underhållsstrategier och projektarbete är också viktigt. Företagen betonar att elever som gått en specifik utbildning i spårfordonsteknik snabbt kan bli en resurs för företagen, vilket har stor betydelse.

Ett tåg är idag en avancerad IT-konstruktion, med stora mängder programvara. En vanlig synpunkt från företagen är att det finns ett kompetensglapp, det behövs personer som både kan mekaniken och det digitala. Här finns en utvecklingspotential för de järnvägstekniska utbildningarna i Sverige.

Ett exempel på företag som behöver rekrytera är Bombardier.

– En viktig del inom Bombardier Transportation är vår Service och underhållsverksamhet som under de kommande åren har som mål att växa, och då inte bara inom Västerås och vår verksamhet här, utan även inom våra underhållsuppdrag. Idag har vi verksamhet i såväl Luleå, Nässjö, Kiruna, Göteborg, Falköping, Kalmar och Gävle, utöver Västerås, där vi genomför trafiknära underhåll och reparationer för att säkerställa en hög tillgänglighet av spårburna fordon för planerad trafikuppdrag. Denna tillväxt kommer, i sin tur, att ställa krav på rekrytering av kompetent personal med relevant utbildning – allt för att säkra en bra och säker leverans till våra kunder, säger Fredrik Nordström Affärsområdeschef Service Sverige inom Bombardier.

Möjligheternas yrke

De som väljer att utbilda sig till tågfordonstekniker har alltså goda framtidsutsikter och kan arbeta på ett exporterande globalt teknikföretag eller hos ett företag som underhåller och bygger om fordon. Konsultföretag, bemanningsföretag eller någon av de operatörer som kör tåg, spårvagn eller tunnelbana är också potentiella arbetsgivare på en växande marknad. Kompetensutbyte mellan järnvägstekniksektorn och andra industrier finns självklart också.

Samhälle och företag i samverkan

Det kan vara svårt för ett enskilt företag i järnvägsbranschen att ta huvudansvaret för en fordonsteknikerutbildning. Man vet till exempel inte om man vinner nästa stora ombyggnadskontrakt. Men för samhället är det väl motiverat att satsa på utbildning för spårfordonstekniker, det kommer att finnas ett behov.

Järnvägsbranschens företag är idag engagerade i utformning och drift av de utbildningar som finns och kommer att vara så även i fortsättningen. Vi företag och organisationer i järnvägssektorn behöver dock arbeta hårdare med att berätta om vår bransch och de möjligheter den ger i framtiden.

Det behövs alltså en satsning på utbildning inom spårfordonsteknik. Det är inte bara av stor betydelse för underhållsföretag och operatörer. Hela Sverige satsar på ett väl fungerande, punktligt och utbyggt transportsystem. Då är fordons- tekniker som kan underhålla och utveckla våra tåg och signalsystem en viktig kompetens. Eleverna kommer att ha en god arbetsmarknad och kan anställas av underhållsföretag, exportföretag, konsulter eller operatörer.

30 augusti 2017

Peter Östman
Verksamhetsledare Järnvägsklustret i Västerås

Pia Lagerlöf
Generalsekreterare Swedtrain – föreningen Sveriges Järnvägsindustrier

Björn Westerberg
VD Branschföreningen Tågoperatörerna

Rolf Alm
Ordförande SWERIG – järnvägsindustrins exportorganisation

Per Olofsson
Swedish Rail Skill Forum

Hans-Inge Almgren
Nordic Infracenter Nässjö